

ΑΝΤΟΥΑΝ ΓΟΥΟΤΕΡΣ

Μαχμούντ

ή

Η άνοδος της στάθμης των υδάτων

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΑΝΤΟΥΑΝ ΓΟΥΟΤΕΡΣ

Μαχμούντ
ή
Η άνοδος της στάθμης
των υδάτων

μυθιστόρημα

Μετάφραση από τα γαλλικά

Γεωργία Ζαχοπούλου

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 567

Αντουάν Γουοτέρς, *Μαχμουόντ ή Η άνοδος της στάθμης των υδάτων*

Antoine Wauters, *Mahmoud ou la montée des eaux*

Υπεύθυνη έκδοσης: Σταύρη Ιωαννίδου

Μετάφραση: Γεωργία Ζακοπούλου

Διορθώσεις: Βάλια Μπράβου

Σελιδοποίηση: Χριστίνα Κωνσταντινίδου

Έργο εξωφύλλου: Τάσος Μαντζαβίνος, *Η βουτιά*, 2009

Copyright© Antoine Wauters, 2021

Published by arrangement with Agence littéraire Astier-Pécher

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, 2021

Πρώτη έκδοση στη γαλλική γλώσσα από τις εκδόσεις

Éditions Verdier, Lagrasse 2021

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Δεκέμβριος 2022

KET Δ955 ΚΕΠ 759/22

ISBN 978-618-07-0279-8

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.400.2665, 210.52.05.600

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Ζωή είναι να είσαι διαρκώς βρεγμένος
Ζωή είναι να κολυμπάς στη λιμνούλα
της κάθε σου στιγμής*

ΣΟΧΡΑΜΠ ΣΕΠΕΧΡΙ
Τα βήματα του νερού

Οι χρυσοπράσινοι διάδρομοι του φακού μου

1

Στην αρχή, τα πρώτα δευτερόλεπτα, πιάνω
πάντα την καρδιά μου για να βεβαιωθώ ότι χτυπάει.
Επειδή νιώθω να πεθαίνω.
Προσαρμόζω τη μάσκα μου και κρατιέμαι
από την πλώρη.
Αρχίζω να κλοτσάω τα πόδια μου.
Ο άνεμος φυσάει δυνατά.
Μιλάει.
Τον ακούω που μιλάει.
Πέρα μακριά, τα χωράφια με τα καρπούζια,
η στέγη του παλιού σχολείου και ανθισμένοι κρόκοι.
Το νερό είναι κρύο, παρ' όλο τον ήλιο,
και το ρεύμα κάθε μέρα πιο δυνατό.
Σύντομα, όλα θα εξαφανιστούν.
Πιστεύεις πως θα έρθουν ως εδώ κάμερες
απ' όλο τον κόσμο να το καταγράψουν;
Πιστεύεις, Σάρα, πως θα έχει ικανοποιητική
τηλεθέαση γι' αυτούς;
Τι σημασία έχει.
Γαντζωμένος στην πλώρη,

βλέπω το καλυβάκι μου,
 μια αγελάδα που βόσκει κάτω από τα δέντρα,
 τον απέραντο ουρανό.
 Όλα είναι μακριά.
 Ολοένα πιο μακριά.
 Βάζω τον αναπνευστήρα μου.
 Στερεώνω τον φακό στο κεφάλι μου
 για να μην κουνιέται.
 Και χτυπώ τα βατραχοπέδιλα αργά
 για να διατηρήσω το σώμα μου κατακόρυφο.
 Ύστερα παίρνω μια μεγάλη, βαθιά ανάσα,
 και όλα όσα γνωρίζω αλλά αποφεύγω, όλα όσα
 δεν αντέχω πια αλλά υπάρχουν, όλα όσα μας βρίσκουν
 απρόσμενα χωρίς να τα έχουμε ποτέ ζητήσει,
 τα εγκαταλείπω.
 Μια εξάισια αίσθηση.
 Η καλύτερη.
 Σύντομα, γλιστρώ, εξαφανίζομαι,
 αλλά δε φοβάμαι πια
 επειδή η καρδιά μου έχει συνηθίσει.
 Το νερό με παρασέρνει, γεμάτο σκουπίδια.
 Τα αψηφώ.
 Φύκια νεκρά.
 Τα αψηφώ.
 Δε θέλω να βλέπω τίποτα απ' αυτή τη νύχτα.
 Όλα είναι θολά, κίτρινα και πράσινα,
 σ' αυτά τα μεγάλα βάθη.
 Το νερό ολοένα πιο κρύο.
 Καθάριο.

Αν έσβηνα τον φακό μου, θα σκοτείνιαζε,
κι εκτός από τις φυσαλίδες του αέρα που αφήνω
με φειδώ, και το πλαγκτόν
που έρχεται καταπάνω μου,
δε θα υπήρχε τίποτε.
Κατεβαίνω κι άλλο.
Σ' αυτό το σημείο, σκέφτομαι εσένα
στο κρεβάτι μας, ακίνητη το δίχως άλλο,
ή κάτω απ' τη δαμασκηλιά,
να διαβάξεις τους Ρώσους ποιητές που τόσο αγαπάς.
Μαγιακόβσκι.
Αχμάτοβα.
Η καρδιά σου, μια βάτος λουσμένη στο φως
κάθε φορά που διαβάξεις τους Ρώσους ποιητές.
Κι εγώ δεν καταφέρνω πια να σου πω πως σ' αγαπώ.
Γνωρίσαμε τη Βηρυτό και τη Δαμασκό, το Παρίσι
όπου μας οδήγησαν τα ποιήματά μου
το καλοκαίρι του '87.
Χαρίσαμε ο ένας στον άλλον την ηδονή πολλές φορές,
ζήσαμε μαζί χωρίς ποτέ να εξαντληθούμε,
γνωρίσαμε τον φόβο, την πείνα, την απομόνωση,
μα ετούτη τη στιγμή που σου μιλάω, Σάρα,
είμαι τσακισμένος,
αποκομμένος από την ίδια μου τη ζωή.
Δεν αντέχω άλλο, το παραδέχομαι.
Όταν έχεις χάσει ένα παιδί, ή πολλά παιδιά,
ή έναν αδελφό, ή κάποιον που να μετράει τρελά
για σένα, τότε δεν μπορείς πια να έχεις μια βάτο
λουσμένη στο φως μες στην καρδιά.

Δεν μπορείς πια να έχεις
παρά ένα ασήμαντο κομμάτι χαράς.
Ένα ελάχιστο αχυράκι.
Και τότε νιώθεις όπως εγώ όλον αυτόν τον καιρό:
Αποκομμένος.
Κατεστραμμένος.
Συνεχίζω να κολυμπώ χτυπώντας τα βατραχοπέδιλα
απαλά, ολοένα πιο απαλά,
για να μην πληγώσω το νερό.
Μην το πληγώσεις, γερο-Ελμάσι.
Κάτω στον βυθό, ο μιναρές του μεγάλου τζαμιού.
Γυρίζω γύρω του.
Είναι τόσο όμορφος!
Ψάρια.
Κι άλλα φύκια, φουσκωμένα
σαν τα μαλλιά των νεκρών.
Οι χρυσοπράσινοι διάδρομοι του φακού μου.
Και πιο πάνω, σαν φτερό εντόμου στον άνεμο,
λικνίζεται η βαρκούλα μου, το μικρό ξύλινο σκαρί μου.
Και ο ήλιος, φυσικά, που ακόμα κι εδώ
με καταδιώκει.
Ο σπίλος μου με πονάει, αλλά εδώ
κρατιέμαι σε απόσταση
απ' όσα με κουράζουν.
Είμαι καλά.
Δεν είναι μια απόσταση φυσική.
Είναι χρόνος.
Ξαναβρίσκω ό,τι έχει χαθεί.
Ξαναβρίσκω τον χαμένο χρόνο.

Αναζητώ ένα άδειο τραπεζάκι
στην αυλή του καφενείου Φαράχ,
μα συναντώ μόνο κοπάδια φαριών.
Με περιεργάζονται για μια στιγμή,
κι ύστερα εξαφανίζονται.
Ανεβαίνω πάλι προς τη βάρκα.
Σώζω μια πεταλούδα.
Όλα είναι εκεί.
Ανασαίνω.
Κάποιες μέρες, τυχαίνει να μην έχω τη δύναμη
να βουτήξω.
Ο άνεμος της θλίψης φυσάει πάρα πολύ δυνατά
και, καθισμένος με την πλάτη στραμμένη στις μάχες,
σκέφτομαι ξανά τα χρόνια της φυλακής,
και τότε κατανοώ τα παιδιά μου που πήραν τα όπλα
και πήγαν να αγωνιστούν.
Για μια στιγμή, θέλω κι εγώ να παλέψω.
Το θέλω.
Κοκκινίζω από ντροπή.
Ύστερα καταλαβαίνω πως δεν υπάρχουν πια εχθροί.
Είμαστε μόνοι.
Μόνοι όπως σ' εκείνο το κελί όπου έρχονταν
και μου έβγαζαν τα νύχια
και κατουρούσαν επάνω μου.
Μου έβγαζαν τα νύχια,
κατουρούσαν επάνω μου.
Τρία χρόνια.
Δε σου το έχω πει ποτέ έτσι ωμά, συγγνώμη.
Από το καλοκαίρι του '87,

που επιστρέψαμε από το Παρίσι,
 ως το φθινόπωρο του '90.
 Είχαμε ήδη τους δύο γιους μας
 και τη μονάκριβή μας Ναζίφε.
 Κάθε μέρα, με ανάγκαζαν να γράφω
 πράγματα υπέρ του καθεστώτος.
 Ανοησίες υπέρ του καθεστώτος.
 «Αγαπώ τον Πρόεδρό μας. Για μένα,
 δεν υπάρχει άνθρωπος πιο άξιος απ' αυτόν.
 Δεν έχω δει ποτέ Πρόεδρο τόσο σοφό
 σαν τον Πρόεδρο αλ Άσαντ.
 Δεν έχω δει ποτέ ηγέτη σαν αυτόν σ' όλη μου τη ζωή.
 Δεν έχω δει ποτέ κανέναν σαν αυτόν.
 Είναι ο πατέρας του λαού.
 Βοηθάει τους φτωχούς.
 Πολεμάει την αδικία, τη διαφθορά,
 είναι ένας γνήσιος Άραβας.
 Κάθε φορά που κάποιο πρόβλημα μας απειλεί,
 είναι ο μόνος που παίρνει το έθνος
 στους ώμους του κτλ.»
 Κατεβαίνω πάλι κάτω απ' το νερό.
 Να δω όσα η μνήμη μου δεν έχει συγγρατήσει.
 Τα δέντρα.
 Τα δέντρα που έχουν διασωθεί στον βυθό της λίμνης¹.
 Αλλά είναι αδύνατον να τα αναγνωρίσω.
 Ορισμένα έχουν διατηρήσει τα μπουμπούκια τους,
 κακορίζικες μοβ καμπανούλες
 σαν παιδικά δαχτυλάκια ποδιών.
 Όταν στρέφω τον φακό μου

και απλώνω το χέρι μου προς το μέρος τους
 –πόσο θα 'θελα να το έβλεπες αυτό–,
 σαλεύουν αμυδρά, ανεπαίσθητα.
 Σαν χεράκια που γνέφουν αντίο.
 Τότε σκέφτομαι τα παιδιά μας.
 Μείνε κι άλλο, Ελμάσι.
 Μη φεύγεις.
 Κάτω, πιο κάτω, σ' εκείνα τα βάθη όπου δεν μπορώ
 να φτάσω, νομίζω πως βλέπω
 την παραβιασμένη πόρτα,
 το βαρέλι της βροχής,
 τις γαλάζιες κουρτίνες του σπιτιού
 και πίσω, πίσω απ' τις κουρτίνες
 και τα σπασμένα τζάμια,
 τη μαμά να μου χαμογελάει
 γνέφοντάς μου να πάω κοντά της,
 με τον μπαμπά στο πλάι της.
 Κολυμπώ γρήγορα τώρα.
 Σηκώνοντας το βλέμμα,
 διακρίνω από πάνω μου
 το παραμορφωμένο σώμα βατράχων,
 τα ανοιχτά τους δάχτυλα,
 τις ξανθές και ροδί κοιλιές τους που με κοιτάζουν,
 κολλημένες, θαρρείς, σε φωτεινή οθόνη.
 Η βάρκα μου φαίνεται μακριά.
 Το βάρος του νερού πάνω στην καρδιά μου, το νιώθω
 σαν τη μάζα της λάσπης που ακουμπάει
 στα θεμέλια του φράγματος²,
 και κινδυνεύει να το σπάσει.

Τα πνευμόνια μου έχουν αδειάσει εντελώς.
 Παλιότερα, δεν μπορούσα να κατέβω τόσο βαθιά.
 Έμαθα. Τώρα όμως δεν έχω άλλον αέρα.
 Ανέβα επάνω, Ελμάσι!
 Με τα χέρια κολλημένα στο κορμί,
 κολυμπώ με τα βατραχοπέδιλα προς το φως.
 Ο κόσμος, αυτή η ομορφιά
 η κατεστραμμένη από τον φόβο.
 Χωράφια με καρπούζια, αγγούρια, φως και ουρανός.
 Το καλυβάκι μου είναι εκεί.
 Σφηνωμένο ανάμεσα σε δύο κορυφές,
 τρία μέτρα πάνω από το επίπεδο του νερού.
 Κρυμμένο καλά,
 απόμερο.
 Εξαιρετικά καλά κρυμμένο.
 Τυλίγομαι στο κίτρινο πουκάμισό μου.
 Περπατάω.
 Λίγα χιλιόμετρα πιο κάτω (δείχνει προς τον νότο),
 σκοτώθηκαν πολίτες.
 Εκεί (εξακολουθεί να δείχνει προς τον νότο),
 κόβουν κεφάλια.
 Κι εκεί (δείχνει δυτικά), είναι η μαύρη νύχτα.
 Άλλα κομμένα κεφάλια, Σάρα.
 Παιδιά με δάχτυλα κοκαλωμένα για πάντα.
 Νιώθω την ανάσα σου.
 Είσαι εδώ.
 Μόλις κάπνισες, το ξέρω. Είναι το μυστικό σου.
 Πάντα κάπνιζες κρυφά.
 Πού πηγαίνεις;

Γιατί φεύγεις κιόλας;
Σ' ακούω να ψιθυρίζεις
καθώς απομακρύνεσαι.
Κάθε μέρα τα ίδια, αγάπη μου.
Με ρωτάς, καθώς εξαφανίζεσαι, αν βούτηξα
καταπώς ήθελα.
Αν μπόρεσα να διαβάσω και να γράψω
καταπώς ήθελα.
Μαχμούντ.
Λες το όνομά μου.
Σιγανά.
Τρυφερά.
Ζέστανε νερό για το τσάι, Μαχμούντ.
Ύστερα απομακρύνεσαι και, ενόσω
σκέφτομαι τα παιδιά μας που έχουν φύγει
και τα μηνίγγια μου πάνε να σπάσουν, νιώθω
ότι έχω ανάγκη να μείνω μόνος και να κλάψω.
Πότε ξέρουμε, Μαχμούντ,
ότι κάποιο απ' τα παιδιά μας πέθανε;
Πότε μπορούμε να είμαστε βέβαιοι;
Γυρίζεις πίσω.
Ακουμπάς το χέρι σου επάνω μου.
Σήμερα, λες, είχα την εντύπωση ότι γεννούσα
τη Ναζίφε. Ο ίδιος πόνος.
Μόνο που αυτή τη φορά έμπαινε μες στην κοιλιά μου.
Η κόρη μας έμπαινε μέσα μου.
Χαϊδεύω το κρύο μάγουλό σου, Σάρα,
κοιτάζοντας το φεγγάρι.
Δε λέω τίποτε.

Το πιάτο μου με τα αγγούρια είναι άδειο.

Ο κόσμος όλος είναι άδειος.

Ύπνε, έλα!